

FÖRORD

till den rumänska versionen från 2014.

Mitt möte med Sverige den 24 november 1977, när jag tillsammans med min make, Octavian Ciupitu, och våra 4 barn, immigrerade, legalt, från Rumänien, gav mig en ”framtidsschock”.

Vi kom från en kommunistisk diktatur som avhumaniserade, som gjorde att människor verkligen blev ”homo homini lupus”, till ett fritt land med en real demokrati, med en pluralistisk politiskt system, med en social känsla av rättvisa, som inte hade jämförelse annanstans i världen. Vi gjorde då en resa in i framtiden.

1977 kom vi till ett Sverige som fortfarande var ”landet med den högsta livstandarden i världen”, ”ett välfärdssamhälle”, ”ett folkhem för hela befolkningen”.

I de senaste hundra åren hade Sverige utvecklats från ett fattigt land till ett av de rikaste länderna i världen. Den ”välfärd”, som gjorde Sverige till ”landet med högsta livstandarden i världen”, hade utvecklats under vissa historiska, specifika svenska omständigheter. Sverige hade redan före andra världskriget en ekonomisk grund som gjorde den ekonomiska utvecklingen möjlig, och det faktum att Sverige inte deltog i andra världskriget hade gjort att Sverige kunde fortsätta sin ekonomiska utveckling, fram till mitten av ’70-talet.

Men efter den första oljekrisen och spekulationerna under ’80-talet fungerade ”välfärden” inte längre. ”Den svenska ”välfärd” började naggas i kanten. För att samhället ska kunna subventionera ”välfärdssamhället”, började Sverige låna upp, och de ekonomiska förändringarna i Europa och i resten av världen långsam förvandlade även det svenska samhället.

Alf Svensson sade att *”Allt har förändrats i de sista 27 åren: fackföreningsrörelsen, journalistiken, kyrkorna... hela samhället har förändrats, inte bara när det gäller humanistiska valörer, utan även psykologiskt och pedagogiskt”*.

När vi immigrerade till Sverige var mina kunskaper om Sverige begränsade enbart till den information som jag hittade i historieböckerna, från lektyr av August Strindberg, Selma Lagerlöf och

Artur Lundkvist, och, självklart, ABBA, vars musik jag surrade från morgon till kväll, inte bara för det var väldigt melodios, utan för att den representerade för mig Sverige. Jag läste även under 2–3 månader svenska i Rumänien, omedelbart när jag fick veta att vi hade fått uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige, där min mor bodde sedan 1947. Den information som jag hade om Sverige var absolut inte tillräcklig för att förstå detta samhälle, där samhällssystemet funkade väldigt annorlunda än i det Rumänien varifrån jag kom. Och även den psykiska svenska strukturen och sättet att bete sig var mycket annorlunda än de rumänska därifrån jag kom.

I Rumänien vande vi oss att introduceras med våra akademiska titlar, att berätta med emfas om oss själva i två minuter, även mera än det behövdes, gestikulera - för att det sagda skulle vara mera övertygande, inte för att avfärda någon -, inte att ha tålamod för att låta att den andra parten slutföra sin mening... Jag viste inte att i Sverige skapades "Lebensraum"- läran, som betydde även att man inte fick komma för nära en annan person, eller "ren-ras"-läran. Jag viste ingenting att "Jante-lagen", alltså "du ska inte tro att du är någon", var grundprincip i relationerna mellan människor. Och inte heller att svenskarna duades med varandra, men utan att någon skulle glömma ändå sin samhällsplats. Svenskarna verkade blyga, de gestikulerade inte, och, Herre Gud, höja tonen under en konversation, nej! Att de väntade på sin tur och framförallt, med ett oändligt tålamod, förklarade för en även axiomen. Dessa stora skillnader i sättet att bete sig kallade jag lite på skoj "sociala trafikolyckor". Att lära sig dessa "svensk socialtrafik"- regler var inte något lätt! Vår anpassning till detta så annorlunda samhälle än det varifrån vi kom och i vilket vi hade växt upp var desto svårare då det Sverige i slutet av '70-talet var fortfarande ett "välfärds-samhället", i vilket det funkade fortfarande "välfärden", en situation som tillät svenskarna en viss generositet, en större acceptans för andra människor, inte minst för utlänningarna, immigranterna som kom till Sverige som "arbetskraft", som Sverige hade då stort behov av.

Faktum att vi hade arbets- och uppehållstillstånd innan vi kom på svenskt territorium tak vare vår dåvarande "assistent" Loric

Sverige – Människor och idéer. Del 1.
Förord.

Bäckström, från Invandrarbyrån i vår destinationsstad Göteborg, och Erik Belfrage, dåvarande sekreterare på Sveriges Ambassad i Rumänien, gav oss möjligheten att börja arbeta omedelbart och ledde oss lättare inom den svenska byråkratins labyrint.

I maj 1980 startade vi, Octavian Ciupitu och jag, Silvia Constantinescu, i Göteborg tidskriften CURIERUL ROMÂNESC (RUMÄNSKA KURIREN), som vi fortfarande driver, utan intentionen att ha inkomster från den här aktiviteten, utan för att ha kontakt med rumäner som fanns i exil i Sverige och i andra länder, men framförallt för att lära oss om det nya landet i vilket vi och våra barn skulle leva. Octavian, vid sidan av sitt arbete som arkitekt, skrev om det kulturella livet i Sverige och jag, vid sidan av mitt arbete som bibliotekarie, gjorde intervjuer med olika personer från det politiska, ekonomiska och sociala livet i Sverige. Dessa intervjuer har reflekterat just förändringarna från det svenska "välfärdssamhället" till ett samhälle med ekonomiska problem, som gjorde sig gällande framförallt på arbetsmarknaden. Dessa intervjuer och dessa politiska, sociala och ekonomiska presentationer skulle reflektera just samhällsförändringarna som ägde rum under våra ögon, när det svenska samhället delades mellan "vi, svenskar" och "ni, invandrare", och göra synligt det gömda ansiktet av "välfärden": xenofobi och rasism.

Det fria Sverige gav min make och mig möjligheten att resa från Stockholm till Beijing, till Kairo, till Tokyo, till Jaipur, till Rom, till Tunis, till Althen, Paris, Oslo, Helsingför, Berlin, Barcelona, etc. Dessa resor har hjälpt mig att se och förstå världen omkring mig och förstå att intelligens, redighet, professionalism, kunnighet, abilitet, hänsyn till de som finns omkring oss, eller elakhet, oprofessionalism, xenofobi och rasism är inte "monopol" av ett visst land, en viss religion, eller en viss hudfärg. Jag kunde verifiera i praktiken att vad från Socrates tid sades fram till idag, att "Ignoranterna är onda", gäller överallt i världen. Efter 43 år i Sverige är jag mycket påverkad av den svenska mentaliteten och de svenska traditionerna, men jag bär fortfarande med

mig den rumänska mentaliteten och de rumänska traditionerna, och kanske därför ser jag annorlunda världen omkring mig än en infödd svensk gör. Idag känner jag mig hemma varken i Sverige eller i Rumänien, och ingen annanstans i världen. Kanske sådant är ödet för de som immigrerade i vuxen ålder och som bär med sig traditionerna från landet man kommer ifrån, men som blir påverkade av mentaliteten och traditionerna i landet som adopterade dem: man bär med sig de trevliga, men även de otrevliga minnena från båda länderna.

En del av mina intervjuer och artiklar som jag publicerade i CURIERUL ROMÂNESC samlade jag ihop och gav ut dem i några böcker mellan 2012 och 2014 för att ge möjlighet till våra läsare att kunna läsa dem som hade bara publicerats på Internet, när inte många hade möjlighet att läsa dem då. I den här utgåvan har jag samlat ihop intervjuer som jag gjorde med svenska personer inom det politiska, sociala och kulturlivet mellan 1993 och 2020. Jag tycker att dessa intervjuer ger möjlighet att se hur det svenska samhället har förändrats under de sista åren. *

Silvia Constantinescu, Bukarest, maj 2014.

FÖRORD

till den svenska versionen från 2021.

Jag publicerade dessa intervjuer på rumänska i tidskriften CURIERUL ROMÂNESC (RUMÄNSKA KURIREN) och begränsade möjligheten för svenskarna att läsa dem och inte minst att ha möjligheten att se Sverige i utvecklingen under de senaste 27 åren.

Därför publicerar vi nu dessa intervjuer här på svenska.

2021 är Sverige inte heller det Sverige som det var för 27 år tillbaka. På den senaste tiden var Sverige inte längre landet där man kunde promenera fritt och utan rädsla.

Dagens Sverige är ett land med stora politiska, ekonomiska och sociella problem. *

Silvia Constantinescu, Finnerödja, maj 2021.